

Jönköpings kommun
kontaktcenter@jonkoping.se

2019-11-21
1 (20)
Dnr-SI 2019:5743

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Bäckadalsgymnasiet RO 3 i Jönköping kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Bäckadalsgymn RO 3 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Bäckadalsgymn RO 3 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn systematiserar uppföljning och analys av lärares betygssättning i syfte att säkerställa likvärdighet. I detta ingår att uppmärksamma, och tillsammans med lärare analysera, avvikelser mellan resultat på nationella prov och kursbetyg.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 27 april 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till indra.kullenberg@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2019:5743) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11), 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Den sammanfattande motiveringen är att rektorn skapat en god grund för utveckling av verksamheten genom att skolans resultat avseende kunskaper och värden följs upp och analyseras, samt att rektorn fattar beslut om utvecklingsåtgärder och resursfördelning utifrån den genomförda analysen. Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Vidare visar granskningen att rektorn ser till att

det på skolan bedrivs ett strategiskt jämställdhetsarbete som utgår från behov i skolans elevgrupp.

Rektorn följer upp och analyserar verksamheten

Granskningen visar att rektorn driver ett strukturerat och systematiskt arbete med att följa upp och analysera hur väl verksamheten fungerar. Rektorn skapar sig en nulägesbild av skolans verksamhet genom att tillsammans med personalen regelbundet följa upp elevernas kunskapsresultat. Av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa framkommer att elevernas kunskapsresultat följs upp löpande, både på individ- och gruppnivå, vid mitterminskonferenser, studiedagar och lärarkonferenser. Lärarna analyserar skolans resultat tillsammans i grupper och genom egna personliga pedagogiska bokslut som lämnas till rektorn. Uppföljningen visar att en anledning till att elever inte når en gymnasieexamen är att de saknar godkända betyg i gymnasiegemensamma ämnen. Att elever saknar godkända betyg i gymnasiegemensamma ämnen beror bland annat på bristande motivation, enligt skolans analys. Lärare och elevhälsan lyfter fram att en förklaring till den bristande motivationen är att skolans elever har en längtan efter mer praktiskt arbete efter grundskolans fokus på främst teoretiska ämnen och att det bland annat är därför eleverna har valt ett yrkesprogram på gymnasiet. De gymnasiegemensamma ämnena kan eleverna uppleva som en upprepning av samma ämnen som de läste i grundskolan. Ett led i arbetet för att öka måluppfyllelsen i gymnasiegemensamma ämnen är samarbetet mellan teoretiska och praktiska ämnen, så kallad "infärgning", för att visa eleverna nyttan av kunskaper från de teoretiska ämnena för sådant de gör i praktiska ämnen. Lärarna ger som exempel samarbetet mellan ämnet naturkunskap och transportinriktningen kring miljöfrågor och att koppla verktyg som används i verkstaden till matematiken. Av inkommen dokumentation framgår att det arbetsplatsförlagda lärandet (APL) följs upp med bland annat besök på arbetsplatserna och genom program- och branschråd. I inkommen dokumentation lyfter rektorn fram att i ett försök att få fler elever att nå gymnasieexamen kan ett alternativ vara att utöka elevernas möjligheter att göra sina examensarbeten på APL-platserna. I rektorsintervjun säger dock rektorn att skolan behöver bli bättre på att följa upp APL gemensamt i arbetslagen då mycket av ansvaret för uppföljningen ligger på de enskilda lärare som besöker APL-platserna.

Av granskningen framgår att rektorn genom lärarnas pedagogiska bokslut, verksamhetsbesök, enkäter, elevprogramråd och utvecklingssamtal följer upp undervisningens kvalitet och hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. Rektorn har, som ett led i att utveckla undervisningen, initierat och drivit ett "skuggningsprojekt" där lärarna har fått observera varandras lektioner och efteråt ge

varandra återkoppling. Projektet utgick från några fokusområden, bland annat undervisningens innehåll och presentation och elevernas engagemang och delaktighet. Av intervju med lärare och rektorn framgår att lärarna gör egna pedagogiska bokslut som rektorn tar del av. Utvärderingen görs utifrån en gemensam mall där lärarna reflekterar och analyserar samband mellan sin undervisning och elevernas resultat. En lärare säger att boksluten är väl genomlästa och kommenterade av rektorn. Rektorn säger att hen besöker lektioner även om det är svårt att få tiden att räcka till. Både lärare och elever lyfter däremot fram att rektorn är närvarande i verksamheten och har god kännedom om de behov som finns på skolan. Av inkommen dokumentation inför granskningen framgår att rektorn fördelar och omfördelar resurser utifrån lärarnas kompetens och erfarenhet i förhållande till elevernas resultat. Bland annat har rektorn gett specialläraren i uppdrag att framförallt finnas tillgänglig i en klass och omfördelat speciallärarresursen från matematik till att istället fokusera på svenska och engelska.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. På skolan finns olika mötesforum där lärare, elevhälsa och övrig personal regelbundet träffas för samverkan och kollegialt lärande med syftet att utbyta erfarenheter och ha fortbildning. Av intervju med lärare framgår att det kollegiala samarbetet genomförs i framförallt arbets- och ämneslag. För respektive mötesforum finns en fastställd struktur med ett bestämt syfte och vem som leder mötena. Rektorn antingen deltar i dessa möten eller styr innehållet genom att meddela vilka ämnen som ska diskuteras utifrån verksamhetens identifierade behov. En lärare berättar i intervju att rektorn kan styra innehållet på mötena genom arbetslagsledaren som rektorn träffar för regelbundna avstämningar. Som exempel på hur det kollegiala samarbetet gett avtryck i undervisningen lyfts framförallt den ökade integreringen mellan yrkesämnena och teoretiska ämnen fram. Vidare visar granskningen att lärare och arbetslagsledare uppfattar arbetslagsledarnas roll och mandat som tydligt. Rektorn har bland annat gett arbetslagsledarna mandatet att leda arbetet i arbetslagen, diskutera hur arbetet fungerar, ha ett informationsutbyte och dela frågeställningar i båda riktningarna mellan lärarna och rektorn. Av intervjuer med både lärare och elevhälsan framgår också att rektorn, genom framförallt skolans elevhälsoteam, leder och styr värdegrundsarbetet, som utgör en röd tråd i skolans verksamhet. Arbetet med värdegrund är välstrukturerat och följer en framtagna plan med olika teman och aktiviteter inplanerade för varje månad av läsåret. Baserat på aktuella behov i skolans olika elevgrupper inbegriper värdegrundsarbete för nuvarande läsåret till exempel föreläsning för årskurs 1 om mångfald och mångkultur, teambuilding för årskurs 2

kring attityd, värderingar och språkbruk och föreläsning för årskurs 3 kring människohandel, prostitution och pornografi.

Granskningen visar också att rektorn tydliggör skolan arbets- och förhållningssätt och att obehöriga lärare får en planerad och övervägd introduktion. Av inkommen dokumentation, intervjuer med lärare och elevhälsa framkommer att skolans rutiner och arbetssätt är tydliga. Lärare ger som exempel att de väl känner till rutinerna för arbetet med elevers frånvaro och gången för extra anpassningar och särskilt stöd. Rektorn håller även regelbundna morgonsamlingar för elever och personal i respektive årskurs. Vid morgonsamlingarna informerar rektorn om sådant som är på gång på skolan och även om skolans rutiner. I intervju lyfter elever fram dessa morgonsamlingar som informativa och bra. Vidare visar granskningen att det finns tydliga rutiner för introduktionen av obehöriga lärare. Rektorn berättar att det finns en framtagen plan där det framgår att obehöriga lärare ska ha en mentor som stöttar läraren med att bland annat förstå kursplanens innehåll och arbetet med betyg och bedömning.

Det bedrivs ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan

Granskningen visar att rektorn försäkrar sig att lärare och annan personal arbetar aktivt och medvetet med jämställdhet som en del av undervisningen och under övrig skoltid. Rektorn leder och styr skolans jämställdhetsarbete så att det utgår från att utmana och motverka de könsnormer som förekommer inom de aktuella gymnasieprogram som skolan bedriver; program som är inriktade mot främst mansdominerande yrken. Av skolans systematiska kvalitetsarbete framgår att lärarna, som en del av det kollegiala arbetet, deltagit på en föreläsning om könsnormer och normer kring maskulinitet och vilken påverkan det kan ha för pojkars prestationer i skolan. I samma dokument framgår att det även planeras en föreläsning för eleverna kring normkritiskt förhållningssätt utifrån ett jämställdhetsperspektiv under nuvarande läsår. Av granskningen framkommer vidare att rektorn tillsammans med skolans kurator genom regelbundna enkäter följer upp att lärarna inkluderar både jämställdhet och värdegrund i undervisningen. Lärare och elever uppger i intervjuer att jämställdhet diskuteras i olika ämnen. Elever ger som exempel att det i yrkesämnen diskuteras hur antalet kvinnor ska öka i mansdominerande yrken och om ojämna lönestrukturer. Ett annat exempel är ämnet historia där jämställdhet har diskuterats ur ett historiskt perspektiv. Lärare berättar att de arbetar med att motverka en jargong som är könsstereotypisk för mansdominerande yrken, något som eleverna kan ta med sig till skolan efter sin APL-tid. Rektorn berättar i intervju att skolan anordnar "tjejdagar" där tidigare elever bjuds in för att berätta om hur det är att vara tjej i olika branscher. Rektorn berättar vidare att pojkar har framfört synpunkter på upplägget

och undrat varför de inte fick delta och ta del av samma information som tjejerna. Det har lett till att alla elever nu erbjuds att delta.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

4 kap. 1 § och 6 kap. 4-8 §§ gymnasieförordningen (2010:2039)

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter,

Gymnasieskolans uppdrag, Kunskaper och lärande, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 3 Examensmål för alla nationella program, 4

Gymnasiegemensamma ämnen

Lgr 11, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Den sammanfattande motiveringen är att undervisningen genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att utvecklas enligt läroplanens mål. Undervisningen är varierad, intresseväckande och eleverna får ett aktivt lärarstöd. Den innehåller även tydliga inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Lärarna har genomgående höga förväntningar på eleverna och anpassar undervisningens innehåll för att stimulera och utmana alla elever. Eleverna ges möjlighet att reflektera över sitt eget lärande och kan, om än i varierad utsträckning, påverka sin egen undervisning. Undervisningen är även i stora delar strukturerad.

Undervisningen stimulerar och utmanar eleverna utifrån deras behov samt innehåller inslag som motiverar lärande

Granskningen visar att undervisningen har tydliga inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära och att lärarna genomgående har höga förväntningar på eleverna. Av såväl intervjuer som lektionsobservationer framgår att lärarna i undervisningen uppmuntrar och motiverar eleverna att jobba, lösa svårigheter och utmana sig själva. Eleverna är tydliga med att de upplever att lärarna tror på dem och att lärarna är duktiga på att uppmuntra och stötta. En elev säger att eleven blir glad och känner motivation när lärarna visar att de tror på eleverna. En annan elev berättar att lärare på skolan är väldigt positiva vilket leder till att också eleverna blir positiva. Lärare uppger i intervju att de arbetar med att stimulera och motivera eleverna genom att bland annat synliggöra elevernas kunskaper för dem själva och koppla ihop undervisningen i de ämnen där eleverna känner sig mindre

motiverade till sådant som eleverna är intresserade av. Skolinspektionen såg exempel på detta under ett lektionsbesök där elever på Fordons- och transportprogrammet fick arbeta med att beskriva sina favoritbilar på engelska.

Vidare visar granskningen att lärarna anpassar undervisningens innehåll och arbetssätt till elevernas behov och förutsättningar. Av lektionsbesök och intervjuer framgår att lärarna arbetar med olika anpassningar, till exempel genom att förbereda och anpassa arbetsmaterial, använda digitala hjälpmedel och ge eleverna möjlighet att göra skriftliga eller muntliga prov. Elever säger i intervju att de känner sig utmanade i skolan, att de kan få svårare och mer utmanande uppgifter och även att de kan få träna ytterligare på sådant som de har svårt för. Skolinspektionens enkät (våren 2019) visar att eleverna på Bäckadalsgymnasiet RO 3 skattar stimulans högre än genomsnittet för samtliga årskurs 2 elever i gymnasieskolan som har svarat på enkäten.¹ Som exempel på hur lärare utmanar eleverna säger en lärare att hen utmanar eleverna att nå längre genom att visa exempel på hur uppgifter kan genomföras utifrån olika betygsnivåer. Lärarna beskriver att de tar reda på vilket stöd och vilka utmaningar eleverna behöver när de börjar på gymnasieskolan för att på bästa sätt kunna anpassa undervisningen till den aktuella elevgruppen.

Eleverna får en varierad undervisning och ges möjlighet att reflektera över sitt eget lärande

Granskningen visar att undervisningen består av varierade arbetsformer och arbetssätt samt innehåller ett aktivt lärarstöd. Av Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att det på de flesta lektioner finns en balans mellan gemensamma genomgångar, samtal och diskussioner samt par-, grupp och enskilt arbete. Under flera av de observerade lektionerna varvas teoretiskt och praktiskt arbete och undervisningen genomförs växelvis mellan läroböcker och digitala läromedel. Elever uttrycker att lektionerna är varierande och att det är så i både yrkesämnen och gymnasiegemensamma ämnen. Granskningen visar även att lärarna ger eleverna det stöd de behöver för att förstå, komma igång och bibehålla koncentrationen i skolarbetet. Av intervju med elever framgår att lärarna uppmärksammar om någon elev skulle ha svårt att komma igång med en uppgift och

¹ Det samlade indexet för Bäckadalsgymnasiet RO 3 är 7,0 av 10 avseende frågan "Skolarbetet stimulerar mig att lära mig mer", vilket kan jämföras med 5,7 för samtlig gymnasielev i årskurs 2 som har svarat på enkäten.

att lärarna är duktiga på att hjälpa eleverna om de tycker något är mindre roligt. En elev säger att om elever upplever något tråkigt försöker lärarna variera arbetssättet. En annan elev säger att lärarna kan hjälpa elever att komma igång på lektionen genom att påbörja arbetsuppgiften tillsammans med eleven.

Vidare visar granskningen att eleverna ges möjlighet att reflektera över sitt eget lärande. Av intervjuer med elever och lärare framgår att eleverna får reflektera över vilka inlärningsmetoder som passar just dem bäst. Lärare berättar att i samband med att elever börjar på skolan diskuterar lärare och elev vilka sätt att lära som fungerar bäst för eleven. Detta bekräftas i elevintervjuerna. Flera elever uttrycker även att de upplever att de får ta ansvar för sitt eget lärande. En elev säger att lärarna har tydliggjort för eleverna att de finns på skolan för att hjälpa eleverna men att de även själva måste ta ansvar för sin utbildning. Elever lyfter också fram utvecklingssamtalen som ett forum där de diskuterar och reflekterar kring sitt eget lärande. Elever berättar att de själva håller i utvecklingssamtalen och att de i samtalen får diskutera sina mål med utbildningen, hur de ser på sin prestation hittills och om det är något de vill förändra för att nå målen.

Eleverna kan påverka sin egen undervisning och lektionerna är överlag välstrukturerade

Granskningen visar att eleverna involveras i utvärderingar av undervisningen och har möjlighet att påverka sin undervisning, om än i varierad utsträckning. I intervju med elever, lärare och rektorn framkommer en samstämmig bild att lärare arbetar strukturerat och regelbundet med kursutvärderingar som görs i slutet av respektive kurs. Med hänsyn till tidpunkten för dessa utvärderingar använder lärarna elevernas framförda synpunkter för att utveckla undervisningen för nästkommande elevgrupp som ska läsa den aktuella kursen. Det framkommer vidare i granskningen att det visserligen genomförs utvärderingar av undervisningen löpande under kursers gång men dessa är inte lika strukturerade och regelbundna som kursutvärderingarna. I elevintervjun säger några elever att de får utvärdera lektionerna och att de bland annat får svara på frågor om vad läraren kan göra annorlunda och vad de kan göra för att lära ut på ett bra sätt. Av samma intervju framgår även att då utvärdering av undervisningen har gjorts har det skett förändringar, bland annat utifrån vad eleverna är intresserade av och upplägg av arbetsområden. Samtidigt uppger flera elever att de inte har varit med om att lärare avslutar lektioner med att fråga eleverna om vad de tycker om lektionen. Lärare i gymnasiegemensamma ämnen uppger att de kan avsluta en lektion med en utvärdering där eleverna får möjlighet att ge läraren feedback på sin prestation. Lärare i yrkesämnena säger att utvärderingar av undervisningen görs i viss utsträckning, framförallt genom samtal med eleverna. Även om det framgår av

intervjuer att utvärderingar görs i varierad utsträckning säger eleverna att de ändå upplever sig kunna påverka sin undervisning. Elever berättar att de kan få bestämma ordningen på olika moment i ett ämne, redovisningsmetoder, arbetssätt och struktur. En elev berättar om ett tillfälle nyligen då eleverna inte var nöjda med upplägget i ett ämne och där de vände sig till rektorn med sina synpunkter. Enligt eleven hade rektorn lyssnat på eleverna och tagit tag i ärendet på en gång vilket i sin tur ledde till en förändring som eleverna trivs med. Flera elever uppger att lärarna uppmuntrar eleverna att tycka till om undervisningen. Även Skolinspektionens enkät (våren 2019) visar att eleverna på Bäckadalsgymnasiet RO 3 skattar delaktighet och inflytande högre än genomsnittet för samtliga årskurs 2 elever i gymnasieskolan som svarat på enkäten.²

Vidare visar granskningen att lärarna överlag strukturerar sin undervisning på ett genomtänkt sätt. Elever uppger att lektionerna oftast inleds med att lärarna går igenom vad eleverna ska göra på lektionen. Elever uppger vidare att lärarna i de gymnasiegemensamma ämnena är bättre på att gå igenom mål med lektionen än lärarna i yrkesämnena. Samtidigt säger de flesta elever som deltog i intervjuerna att de känner till syfte och mål med sin undervisning och att lärarna går igenom kunskapskraven med eleverna. Även Skolinspektionens enkät (våren 2019) visar att eleverna på Bäckadalsgymnasiet RO 3 vet vad som krävs av dem.³ Bland de lektioner Skolinspektionen observerade finns både exempel på lektioner där lärare tydliggör mål och syfte med lektionen och exempel på lektioner som inte innehåller det momentet. Granskningen visar vidare att lektionerna oftast avslutas med att eleverna får packa ihop sitt material och lämna klassrummet. Elever ger som exempel på hur en lektion avslutas med att lärarna säger "hej då – ha det bra" eller att läraren ber eleverna att plocka undan först och att de sedan får lämna klassrummet. Lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framför att lektionsstruktur är något som diskuteras och att

² Det samlade indexet för Bäckadalsgymnasiet RO 3 är högre än för samtlig gymnasieelev i årskurs 2 som har svarat på enkäten inom alla tre frågor som ingår i "Delaktighet och inflytande". Högst indexvärde har "I min skola är vi elever med och påverkar vår skolmiljö", 7,1 av 10, vilket kan jämföras med 6,3 för samtlig gymnasieelev i årskurs 2 som har svarat på enkäten.

³ Det samlade indexet för Bäckadalsgymnasiet RO 3 är högre än för samtlig gymnasieelev i årskurs 2 som har svarat på enkäten inom alla tre frågor som ingår i "Veta vad som krävs". Högst indexvärde har "Mina lärare förklarar vad vi ska göra i skolarbetet så att jag förstår", 7,6 av 10, vilket kan jämföras med 7,0 för samtlig gymnasieelev i årskurs 2 som har svarat på enkäten.

framförallt starten på lektionerna varit ett fokusområde i det kollegiala arbetet, bland annat i det "skuggningsprojekt" som lärarna har genomfört. Av intervju med lärare framgår att behovet av lektionsstruktur varierar beroende på elevernas ålder. Enligt lärare har elever i årskurs 1 mer behov av en tydlig struktur än elever i årskurs 2 och 3 då dessa elever ofta känner till lektionsinnehållet sedan tidigare och de vet var de befinner sig i undervisningen. En representant för elevhälsan säger att efter "skuggningsprojektet" har lärarna en medvetenhet kring betydelsen av lektionsstruktur och att det skett en positiv utveckling. Rektorn säger i intervjun att skolan har jobbat med lektionsstarten och att det finns en överenskommelse om att avsluta lektionen med att låta eleverna reflektera kring lektionen. Rektorn lägger dock till att det finns lärare som inte avslutar med en gemensam sammanfattning av genomförd lektion. Skolinspektionen rekommenderar rektorn att fullfölja arbetet med lektionsstrukturen så att lektionerna innefattar en tydlig avslutning för att exempelvis ge eleverna möjlighet att reflektera över undervisningen utifrån det planerade syftet.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen är att det finns ett gemensamt arbete för att skapa trygghet på skolan, vilket bland annat innebär att åtgärder vidtas för att öka tryggheten utifrån regelbunden kartläggning av elevernas upplevelser. Det finns också ett samlat arbete på skolan med att skapa studiero och lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder för att upprätthålla en lugn studiemiljö.

Skolan bedriver ett medvetet arbete för att skapa trygghet

Granskningen visar att personalen på skolan har ett gemensamt förhållningssätt och bedriver ett medvetet arbete för att skapa trygghet för eleverna. Av inskickad dokumentation och i intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn framkommer en gemensam bild av ett väl fungerande trygghetsarbete på skolan där analyser görs baserat på kartläggningar av elevernas upplevelse av trygghet via enkäter och samtal.

Exempel på vidtagna åtgärder som satts in utifrån kartläggningen är avskärmningar och ommöblering av matsalen, förflyttning av tjejernas omklädningsrum samt ett trivselrum. Vissa elever upplevde dock trivselrummet som otryggt vilket medfört att skolan gjort om trivselrummet till ett studierum och istället skapat en trivselyta i anslutning till skolbiblioteket. Av intervjuer med elever och lärare framgår att elever och lärare diskuterar trygghet tillsammans i klasserna. Samtliga elever som Skolinspektionen intervjuat uppger att de är trygga på skolan och att de finns vuxna de kan vända sig till om något skulle inträffa. Elever uppger att det är bra stämning på skolan och att de aldrig känner sig oroliga. Även Skolinspektionens enkät (våren 2019) visar att eleverna på Bäckadalsgymnasiet RO 3 känner sig trygga.⁴

Vidare framkommer i granskningen att det genomförs olika främjande aktiviteter och insatser för att förebygga otrygghet. Lärare framför i intervju att all personal har ansvar för att alla elever mår bra samt att introduktionssamtal genomförs med elever när de börjar på skolan för att lära känna eleven bättre. I skolans plan för värdegrundsarbetet beskrivs olika aktiviteter som genomförs med eleverna, såsom teambuilding och insatser för bättre rastaktiviteter, både utomhus och inomhus. Vidare framgår det av granskningen att det görs en kartläggning och riskbedömning av APL-platserna samt att elevernas upplevelser av APL-platserna följs upp. Av inkommen dokumentation samt av intervjun med representanter för elevhälsan framgår att skolan agerar om det skulle framkomma att en elev är otrygg på sin APL-plats och att omplaceringar kan ske vid behov.

Skolan bedriver att samlat arbete med att skapa studiero

Det framkommer i granskningen att det finns ett tydligt gemensamt och förebyggande arbete för att skapa studiero på Bäckadalsgymnasiet RO 3. Granskningen visar att studiero är något som diskuteras av både lärare och elevhälsa i olika forum, till exempel i arbetslagen och på utvärderingsdagar. Av intervjun med representanter för elevhälsan framgår att skolan under en tid framförallt har fokuserat på trygghetsfrågan men att fokus nu är mer på miljön i klassrummet. Lärare, elevhälsa och rektorn uppger att skolan har beslutat om gemensamma regler i klassrummet för att skapa och upprätthålla studiero, bland annat avseende användningen av

⁴ Det samlade indexet för Bäckadalsgymnasiet RO 3 är 8,3 av 10 avseende området trygghet, vilket kan jämföras med 8,2 för samtlig gymnasieelever i årskurs 2 som har svarat på enkäten.

mobiltelefoner och bestämda platser för eleverna i klassrummen som lärarna beslutar om. Både rektorn och elevhälsan berättar att skolan har införskaffat stresshanteringskit till klassrummen, något som är både uppskattat och populärt hos eleverna. Detta bekräftas i intervju med elever där en elev säger att med hjälp av stresshanteringskittet kan eleven koncentrera sig bättre. Av inkommen dokumentation framgår att skolan, som ett led i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero, arbetar med anpassningar i klassrumsmiljön. Några skolrepresentanter ska genomföra studiebesök för att titta på exempel på klassrumsmöbleringar.

Det framkommer inget annat i granskningen än att det arbete kring studiero som skolan bedriver har en positiv effekt på elevernas lärmiljö. Av elevintervjuer framgår att det är en god studiero på lektionerna och att eleverna kan koncentrera sig på undervisningen. Eleverna uppger att lärarna agerar på liknade sätt när studieron störs. Elever säger att när studieron är sämre får eleverna ta en paus och röra på sig eller gå ut och ta frisk luft. Detta var även något som Skolinspektionen såg exempel på under lektionsobservationerna. Enligt eleverna fungerar denna åtgärd då studieron blir bättre efter att eleverna har fått ta en paus. Vidare framgår det av elevintervjuerna att det finns ordningsregler på skolan och att reglerna överlag följs. Däremot framgår det att skolans nuvarande elever inte varit med och tagit fram ordningsreglerna. Detta bekräftas i rektorsintervjun. I det fortsatta arbetet för en lugn och trygg studiemiljö kan skolan därför behöva se över ordningsreglerna och göra eleverna delaktiga i detta arbete i syfte att öka deras acceptans och vilja att följa de överenskomna reglerna.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 25 a § skollagen

8 kap. 2-3 och 3 f §§ gymnasieförordningen

Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen är att rektorn ger lärarna förutsättningar att samarbeta kring bedömning och betyg och att lärarna använder olika metoder för att uppnå en likvärdig betygssättning. Vidare framgår att rektorn visserligen identifierat och analyserat vissa skillnader i betyg i olika kurser och fört diskussioner med berörda lärare utifrån dessa analyser. Däremot är rektorns uppföljning av avvikelser mellan

resultat på nationella prov och kursbetyg inte tillräcklig då det finns stora skillnader som rektorn inte har identifierat.

Lärarna använder olika metoder för att öka likvärdigheten i bedömning och betygssättning

Granskningen visar att rektorn skapar förutsättningar för lärare att samarbeta kring bedömning och betygssättning. Av inskickad dokumentation och av intervjuer med lärare och rektorn framkommer en gemensam bild av vikten av att sambedöma. Sambedömningen sker i ämneslag och arbetslag och i ämnen med få undervisande lärare finns ett samarbete med kollegor i de andra rektorsområdena som ingår i Bäckadalsgymnasiet. Lärarna deltar även i olika ämnesnätverk som huvudmannen organiserar där exempelvis betyg och bedömning diskuteras. Även nationella prov sambedöms och hanteras avidentifierade. Rektorn berättar att lärare i vissa yrkesämnen kan till exempel övningsköra med elever som undervisas av andra lärare för att se om de gör likande bedömningar av elevernas kunskaper. I yrkesämnena finns även en möjlighet för samarbete på yrkesspecifika konferenser där betyg och bedömning kan diskuteras.

Vidare visar granskningen att lärarna har möjlighet att göra regelbundna uppföljningar av elevernas kunskapsprogression på den APL-förlagda delen av undervisningen. Lärare berättar att de följer upp vilka kursmoment eleverna arbetar med på sina APL-platser, besöker arbetsplatsen samt diskuterar elevernas prestation med handledarna. Flera elever uppger att lärarna har bra vetskap om vad eleverna lär sig under APL-tiden och att de utifrån det kan göra bedömningar av deras kunskapsutveckling.

Uppföljning och analys av avvikelser mellan nationella provresultat och kursbetyg behöver förbättras

Av granskningen framgår att rektorn analyserar eventuella skillnader i betygssättningen i olika kurser. Rektorns analys visar att det finns skillnader i hur lärare uppfattar kunskapskraven i framförallt yrkesämnena. Bland annat har rektorn fört diskussioner med betygsättande lärare kring skillnaden på de krav Transportstyrelsen ställer och vad som är godkänt enligt läroplanens kunskapskrav. Rektorns analys visar att det finns en risk för att betygen är för lågt satta och att förväntningarna är högre än vad kunskapskraven kräver. Rektorn berättar i intervju att det är något som just nu diskuteras med involverade lärare, för att hitta en samsyn så att bedömning görs på ett korrekt och likvärdigt sätt. Vidare har rektorn även uppmärksammat vissa avvikelser där en möjlig förklaring till avvikelserna är att bedömningar inte görs enbart utifrån kunskapskraven utan att även utifrån att elevernas beteenden påverkar betygssättningen. I en lärarintervju framkommer att rektorn för diskussioner med en

lärargrupp om betydelsen av elevers beteende i förhållande till kunskapskraven och att det inte ska tillmätas någon betydelse vid betygsättning. Visserligen för rektorn diskussioner med aktuell lärargrupp men Skolinspektionen uppmärksammade i samband med en lärarintervju att det finns olika uppfattningar bland lärarna avseende betydelsen av elevers beteende för betygsättningen. Skolinspektionen vill därför uppmuntra rektorn att utöver de diskussioner som förs med aktuell lärargrupp även lyfta frågan för diskussion och analys med hela lärarkollegiet, som ett steg för att ytterligare säkerställa en likvärdig bedömning och betygsättning på skolan.

Vidare visar granskningen att rektorn inte identifierat, och därmed heller inte analyserat, avvikelser mellan resultat på nationella prov och kursbetyg. I intervjun uppger rektorn att det är få avvikelser avseende nationella provresultat och betyg. Av den nationella statistiken för vårterminen 2019 framträder dock en annan bild av relationen mellan resultaten på nationella prov och kursbetyg. Framförallt mellan kursbetyg och nationella provresultat i Matematik 1A, men även i Engelska 5. I båda kurserna indikerar avvikelserna att en stor andel elever har fått ett högre kursbetyg än resultatet på nationella kursprovet.⁵ I inkommen dokumentation inför granskningen beskriver rektorn att systematiken och kvalitén i analysen av betygsättningen behöver utvecklas för att få ökad kännedom om eventuella avvikelser i lärarnas betygsättning.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn systematiserar uppföljning och analys av lärares betygssättning i syfte att säkerställa likvärdighet. I detta ingår att uppmärksamma, och tillsammans med lärare analysera, avvikelser mellan resultat på nationella prov och kursbetyg.

Granskningen visar att rektorn behöver utveckla rutiner för att följa upp och analysera avvikelser i betygsättningen, inklusive avvikelser mellan nationella kursprov och kursbetyg. Detta för att säkerställa att betygen är så likvärdiga som möjligt och att de nationella proven särskilt beaktas. Det framkommer i granskningen exempel på att

⁵ Skolverkets statistik, relationen mellan nationella kursprov och kursbetyg VT19 Bäckadalsgymnasiet RO 3
https://sir.is.skolverket.se/reports/rwse/vlet?cmdkey=common&geo=1&report=gy_relationen&p_flik=X&p_lankod=06&p_skolkod=98369689&p_hmantyp=01&p_termin=VT19&p_kommunkod=0680&p_hmankod=2120000530

rektorn följer upp och analyserar lärarnas betygsättning men att uppföljning och analys av avvikelser behöver systematiseras ytterligare. Att de påtagliga skillnaderna mellan resultat på nationella prov och kursbetyg inte har uppmärksammats visar på behov av utveckling av arbetet som syftar till att säkerställa likvärdiga betyg, och resultat på nationella prov utgör ett viktigt underlag i detta.

Av gymnasieförordningen framgår att syftet med nationella prov är att stödja betygsättningen. I skollagen står att vid betygsättning i de kurser som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas om det inte finns särskilda skäl. Vidare framgår av lagen att det är rektors ansvar att se till att betyg sätts i enlighet med lag och andra författningar. För att kunna göra detta behöver rektorn tillsammans med lärarna följa upp betyg och nationella provresultat för att identifiera eventuella behov av insatser som finns för att skapa förutsättningar för mer rättvisande och likvärdiga betyg. Det är också viktigt att diskutera hur resultat på nationella prov särskilt beaktas vid betygsättning.⁶

Skolinspektionen föreslår att rektorn utvecklar och systematiserar arbetet med att följa upp och analysera betyg, särskilt avseende relationen mellan resultat från nationella prov och kursbetyg. Detta innebär att skillnader och variation gällande kunskapsresultat mellan exempelvis olika elevgrupper och klasser, kurser och årskurser identifieras och att analysen fokuserar på att förklara vad dessa avvikelser beror på och om de är motiverade eller inte. Avvikelser mellan resultat på nationella prov och betyg är av särskild vikt då detta ger rektorn och lärarna möjlighet att säkerställa att lärarnas bedömningar är likvärdiga med rikets. När dessa avvikelser inte uppmärksammas och analyseras kan det leda till att felaktiga prioriteringar görs när utvecklingsområden ska väljas och att nödvändiga förbättringsåtgärder inte sätts in.

⁶ Skolverkets allmänna råd (2018) *Betyg och betygsättning*, Stockholm: Skolverket sid. 21 och 42

Det är även av vikt att rektorn för samtal med lärarna om det som har identifierats och att de tillsammans diskuterar vilka insatser som behövs för att höja kvalitén på betygsättningen.

På Skolinspektionens vägnar

X Renata Grelak

Beslutsfattare
Signerat av: Renata Grelak

X Indra Kullenberg

Föredragande
Signerat av: Indra Kullenberg

I handläggningen av ärendet har även utredare Mats Lindh, Anna Bjurenstam och Jessica Ek medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektor leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 1 oktober 2019 och den 2 oktober 2019. Besöket genomfördes av Indra Kullenberg, Mats Lindh och Anna Bjurenstam.

Bäckadalsgymnasiet RO 3 är en kommunal gymnasieskola belägen i Jönköpings kommun. Bäckadalsgymnasiet består av fem rektorsområden (RO) varav RO 3 är ett rektorsområde. RO 3 erbjuder två nationella program:

- Fordons- och transportprogrammet
- Bygg och anläggningsprogrammet inriktning mark och anläggning för elever i årskurs 2 och 3

Det aktuella rektorsområdet erbjuder även lärlingsutbildning på Fordons- och transportprogrammet inriktning karosseri och lackering.

Vid tiden för besöket gick ca 250 elever på skolan.